

Изази суботом.

Цијена:

За ПРВУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-
НИЈУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље године
20 фран. у алату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се поштанском
упутницом непосредно админи-
страцији „Гл. Црног.“ на Цети-
ње, или отпраћивши плаћа поштом
на коју драго пошту, а коме је
наручије, може се преплатити
код г. *Цера Рамадановића*, К. Ц.
агента у Котору, а у Србији код
г. *Миле Стајића* књижара у Био-
граду. Дописи се шаљу уред-
ништво. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет ријеч-
а по три новчића на први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Њ. В. Господар и Њ. Св. Књаз Мирко отпутовали су у поне-
ђелник на Крушевац, одакле су се
повратили јуче на Цетиње заједно
са Њ. В. Књазом Насљедником, који
је ономадне стигао из Бара на Ријеку.

— У пођељу 31 јануара, био је
парадос у катедралној цркви за по-
кој добре душе Велике Војвођине
Стане, миле мајке Њ. В. Господара.
Службо је Високопреосвештени Ми-
трополит Г. Митрофан са мјесцијем
евангелијем, а присуствовали су:
Њ. В. Господар, Њ. Св. Књаз Мирко,
државни великодостојници и велики
број грађана.

— Њ. Е. Г. Ахмет Февзи-Паша,
турски посланик, пошао је са секре-
таром турског посланства г. Нефи-
бегом у Скадар, да ту проведе Бајрам.

При закључку листа стиже
нам ова тужна вјест:

**ПАРИЗ, 5 фебруара. — Пре-
сједник француске републике
Фор умро је синоћ на 10 ура
напрасно од капље.**

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 5 фебруара.

На свечаном банкету браден-
буршког провинцијалног земаљског
сабора њемачки цар Вилхелм одгово-
рио је на здравицу врховног земаљ-
ског предсједника говором, који је
за Њемце значајан, јер је у њем њемачки
цар изрекао, да се Њемци осјећају
најингурији под окриљем штита и
оружјем у руци. То би имао бити
као неки одговор на предлог руског
цара о разоружању, акопрем је руски
цар сам изјавио, да тако наоружани
Њемци дају најбоље јемство, да општи
мир неће бити нарушен.

У своме говору рекао је цар
Вилхелм ово:

„Хохенцолерн у сва времена осје-
ћали су се лично одговорни пред
Богом за свој рад, као што осјећају
потпуно своју одговорност и пред
својим народом. Кад сам се налазио
на „Маслиновом брду“ у Палестини,
ја сам се поново закљео, да нећу
пренебрегнути штита, што иде у
корист мога народа.“

За тим је цар споменуо ријечи,
које је Молтке упутио Визмарку по-
слије рата са Француском, које гласе:

„Сад нас се тиче, да видимо
како расте дрво;“ то јест, није до-
ста само основати њемачко царство,
већ га треба и уздржати и снажити.

„Ја хоћу, рекао је цар, да бу-
дем томе дрвету — њемачком цар-
ству — добар баштован; ја хоћу
да крошем гране, које му сметају,
и да убијам животиње, које му ко-
ријен подгризају. Ја не могу дружије
него да поновно обећам данас, да ћу
вршити све оно, што од мене зависи.
Успомене мог путовања по светим
мјестима помоћи ће ми, да штитим
ово дрво, да му помажем да расте,
да га његујем и сачувам као добар
баштован, бујно грање подсећајући
и убијајући штеточине, које му под-

гризају коријен. Тврдо сам увјерен,
да ћу моћи посматрати слику, коју
ће ово дрво у свом бујном порасту
престављати.

Михел њемачки код њега је, да
га заштити руком на балчаку сво-
је сабље, а погледом окренутих ино-
странству. Мир који је гарантиран
штитом њемачког Михла и браћен
његовим мечем, то је осигуран мир.
Заиста је дивно дјело за све народе што
желе да осигурају мир, али они се
варају у својим рачунима. Док се не
покаже природитељски гријех, владаће
између људи рат, завист, злоба и по-
слога, па ће и унапријед сваки покуша-
вати да вријеђа другог. Оно што је
закон за људе, закон је и за народе.
С тога ћемо се ми трудити, ми Гер-
манци, да будемо чврсти у слози
као стијена. Нек се све препоне које
пријете миру, разбију о бронзано ка-
мење њемачког парода било изван
куће, онамо далеко иза пучина мор-
ских, било код куће у Европи.“

Цар је завршио алузијом на
свеопшта напрезања за мир. Треба,
рече цар, да Њемачка буде сложна
и стална као бронзана стијена према
свијема, који би покушали реметити
мир. Нужно је одржавати мир како
у унутрашњости тако и у иностран-
ству. Нек жители Бранденбурга буду
са мном за постигнуће ове цијељи.

На Криту се развијају ствари
доста повољно. И сама шпелска
престолна бесједа признаје, да ће
принцу Ђорђу поћи за руком, да
острв уреди и завађене елементе на
њем измими. Занимљива је у том
погледу изјава самог принца Ђорђа,
како он о успјеху своје мислије на
Криту мисли.

Податци, које сам прибавио од-
како сам дошао на Крит — рече
принц — дају ми право закључити,
да и ако ми је задатак тежак, ипак
имам потпуну наду, да ћу га изве-
сти до краја. Оснивајући своју управу
на принципима правде и једна-
кости за све, ја разумије се, могу
наћи на опозицији само код нева-
љалијех и непокорних елемената.
Прије свега треба се побринути о
брзом завођењу реда на Криту, и
ја заузет припремама за тај посао,
надам се да ће односна комисија бр-
зо довршити свој рад; ја се надам,
да нови органички закон, израђен од
толико вјештих људи, који веома
добро познају потребе ове земље,
неће изазвати дугих препирака, те
услед тога и губитак времена. Осла-
њајући се на лично проучавање, ја
претпостављам, да је дух земље у
опште конзервативан, али поради
тога ипак није могуће увести ни-
каквих ограничења индивидуалне
слободе, слободе рационалне и разум-
не и ја бих препоручио члановима ко-
мисије, да прије свега имају то у виду.

Ја сам увјерен — додао је при
закључку принц Ђорђе — да ће ми
ненасти за руком да достигнем све,
што желим на Криту, и то увјерење
даје ми силу и снагу, да приступим
извршењу мојега труднога задатка.

Да критска жандармерија, којој
ће бити повјерено одржање реда и
сигурности на острву, буде како
треба, намјеран је принц Ђорђе по-
звати официре из иностранства, да
уреду и управљају том жандарме-
ријом, која ће бити састављена ис-
кључиво из мјесног становништва;

принц је поради тога замолио чети-
ри државе, да му ставе на располо-
жење за три године одређени број
искусних и способних официра, који
би могли осигурати друштвени ред
и мир на Криту.

Најинише посла задаје принцу
Ђорђу жели, да се Мухамеданци,
који су кренули да се са острва
селе, и опет поврате на своја дома-
ћа огњишта. Он је у тој цијељи
управо Мухамеданцима манифест,
у којем им је сувише осигурао брат-
ски дочек од стране Хришћана и
заштиту од стране власти. На тај
манифест одговорили су Мухамедан-
ци петицијом, коју су предали шп-
елској војној власти, да је она
преда принцу Ђорђу. У тој пети-
цији они изјављују, да би се радо
повратили у своја села и оставили
би куће хришћанске, које су заузео-
ли у Кандији, али не могу то учини-
ти, јер су њихове сопствене куће
са свијем разрушене од посљедних
перода. Даље додају Мухамеданци,
да они наравно, не сумњају у добре
намјере својих саврађана — Хриш-
ћана; сувише њихов повратак у
стару постојбину свестрано ће зави-
сити од ове помоћи, коју ће Муха-
меданци добити од власти ради по-
правке порушених домова и набавке
земљорадничких алата. Мухамедан-
ци изражавају своја лојална осјећа-
ња према принцу Ђорђу и новој
управи на острву. И ако се они
не могу вратити при постојећим
околностима са својим породицама
у своја села, ипак они неће остави-
ти острва, своју домовину и потпу-
но се ослањају на обећања принца
Ђорђа, обећавајући у исто вријеме
испунити и његове жеље, чим доз-
воле околности.

Добивши ову петицију, принц
Ђорђе одмах је наредио, да се дадне
нужна помоћ Мухамеданцима ради
поправке и зидања срушенијех кућа,
али на жалост, то ћеће ићи тако
брзо услед недовољних средстава.

Сјеверна Америка потукла је
Шпанију и за то се је добро на-
платила, т. ј. узела јој је — по уго-
вору — све колоније. Једва са три
гласа већине примио је тај уговор
мира сенат ове највеће америчке ре-
публике, која је ушла у ред осва-
јачких држава и ако у тој цијељи
није Шпанији објавила рат. Америка
је хтјела да ослободи потчињене
шпанске колоније, а како је то није
спразније јевити, то је сад добила
прохтеја да их присвоји. Но, тако
не мисле на Куби, ни на Филипин-
ским острвима. Приликом свога осло-
бођења (1776) истакла је Америка
као принцип да не осваја, него да
прима у свој савез само оне државе
и народе, који то сами изјаве. Сад
изјављују жители Кубе и Филипина,
да они не пристају на америчко
господарство, већ да желе самостал-
ност по што по то. На Филипинима
ријешили су устаници на једном
скупу, да ће оружјем у руци бра-
нити своју самосталност и од Аме-
рике — своје ослободитељке, и још
прије него је гласање о уговору
мира у америчком сенату извршено,
отпочело је право ратно стање из-
међу америчких трупа и урођеника
— усташа на Филипинима. Прва
борба око престолнице Маниле, била
је толико врућа и жестока да би

Американци скоро подлегли, да није
било њихових ратних бродова. Ово
неће бити ни први ни посљедни
сукоб на Филипинама, ма да није
вјеровати да ће Американци подлећи,
јер им већ стиже помало погпоре.
Али ни ствар устаника не стоји тако
неповољно, јер Агвиналдо граби, да
потисне Американце прије него ови-
јема воћа помоћ стигне.

И на Куби не стоје Американци
много боље. Тамонњи устани траже
од Сјеверне Америке велику одштоту
за помоћ, коју су пружили Амери-
канцима у рату са Шпанијом. Аме-
риканци давали су им у то име
најприје 3 милиона долара, па доц-
није и 15, али пошто устанички вођа
Гомез тражи много више, ријешили
су, да ће им најпослије дати и 30
милиона долара, ако Гомез на то
пристане.

Дакле коцка је пала. Америка
је отпочела борбу са својим колони-
јама; замијенила је Шпанију у ње-
ној ранијој улози. И то зову још на
западу уношење културе и слободе
међу непросвјетле!

† Њ. К. В. КЊАГИЊА МАРИЈА ЛУИЗА.

Данас над затвореним гробом
узвишене Покојнице, бугарски ли-
стови пуни су многобројних жало-
ствивих успомена за својом љубље-
ном Књагињом. Најдирљивији при-
зор из тихих успомена, без сумње
су потоњи тренутци покојне Кња-
гиње, о којима доноси бугарске
новине овај тужни извјештај:

У јутро 19 јануара, кад су ле-
кари констатовали, да се је код
Књагиње појавио оток у плућима,
они су одмах извјестили Њ. К. В.
Књаза Фердинанда, да је сад поста-
ло сваке наде, да се Књагиња одржи
у животу. И сама Књагиња била је
пачисто о озбиљности стања, у коме
се налази и при потпуној свијести
тражила је, да види дјетцу своју, коју
су јој одмах и довели. Ту се оди-
грао призор, који дубоко потреса.
Књагиња дохвати руку свог узви-
шеног Супруга, који се није одва-
јао ни часа од Високе болеснице,
привуче га к себи, погледа му дубо-
ко у очи и тихо, умилато и са ве-
ликим поуздањем у Бога рече му
ове ријечи:

*Ја умирем, али ће моја душа
увјек бити код Тебе и горе ће на не-
бу бдиш над Бугарском, Тобом, нашом
дјецом и...*

Ту покојна Књагиња мало за-
стаде, проблједи, и у пуној свије-
сти полако изговори и над бугарском
сшари.

Престолнаследику Књазу Бо-
рису рече за тијем гласно пред сви-
јема:

*Кад једном будем позван, да при-
мим владу, гледај да будеш примјеран
владаоцу.*

За тијем је загрлила и дуго та-
ко загрљена држала Књаза Ферди-
нанда, који ји љубио њене руке и
непрестано плакао. Иза тога је за-
грлила и пољубила свако дијете, па
су послје дјеца изведена из собе.
Мало за тијем Књагиња је изгуби-
ла свијест, па је мирно издахнула.

На глас смрти Њ. К. В. Кња-
гиње Марије Луизе сијевао је г.

Љубомир А. Булатовић из Кола-
шина слиједоћу pjesму :

Дична шћери сланиних предака,
Вјерна љубо дичнога владара,
А Књагињо поносних јунака
И нама се данас срце пара,
Кад глас тужни дође из Софије:
Да те више међ' живима није.

Црна Гора од постанка свога
Бугарску је к'о сестру имала;
Бугарина к'о брата милога
Вољела је и братски примала.
Његову је тугу дијелила,
Његова јој радост бјеше мила.

А кад дођеш пред небеске двери,
Суверинке те владарке Бугарске,
Међ' њима ћеш наћи српских шћери
Које негда бјеху љубе парске
Ту ћеш наћи дичних владатака,
Вјерних љуба владара — јунака.

С тога данас синци наших гора,
Тебе жале, о Књагињо мила,
Од колибе до владарског двора
Горка туга све је обавила,
За то што те већ на свијету није
Дична мајко, дичне Бугарије.

С молитвама наше браће миле,
Што се вију ка престолу Бога,
И наше су молитве се слиле
Те молимо Творца великога:
Да у рају међу анђелима,
Веселиш се, покојнице мила.

ПРЕДСТАВКА СРПСКИХ ПРАВОСЛАВ- НИХ ОПШТИНА.

Српске православне црквене општине
у личко-кравској жупанији подијеле су
земаљско сабору у Загребу петицију гледе
српске народне заставе, равноправности
ћирилице, конфесионалних српских школа,
те уређења интерконфесионалних одношаја.
О појединим овим захтјевима говори пред-
ставка овако :

Високи саборе!

Није од јуче српски народ у овим
крајевима. Давно он паде овђе и — под-
несе све оно, што је подио као љути
крајиник на дому и бојницем пољанама
за славу Пријестола и корист домовине
своје. Па ни најтужнији дани по живот
његов у томе минуломе земљу не утрну
у Србину љубави према његовијем свети-
њама. Српски је народ приносио жртве
од уста својих и издржавао у прошлости
још вијеку неколике своје народне конфе-
сионалне школе у жупанији данашњој
личко-кравској — док их год тадашњи
систем крајиник не докину; српски народ
није никад престајао његовати ћирилице,
писма својега, на овој страни, па ни онда
кад је то писмо из крајиниких школа
потиснуто било; та и у данима војничког,
неуставног живота српски је народ разви-
јао своју српску народну заставу у славу
и радовању цара-краља својега, у весељу
года и збора цркве своје, у заносном оду-
шевљењу домовинског слава, у слави и
радовању својег опћинског и породичног

живота. И то све што тад могломо и има-
ломо, данас, у уставном времену, нама је
забрањено! Српска народна заставка, па ни
као „народно-црквена,“ не смије да се ле-
прша, као некад за уставног времена —
у српскијем сватовима итд. итд. И кад је
српски народ краја овога очекивао зако-
нито уређење питања о застави својој
народној, — изненадила га је наредба о
„народно-црквеној“ застави за жупанију
ову. Наредба та даје већ и име друго
застави народној; наредба та забрањује
заставу народну нашу, ма и под новијем
јој именом у свијем приликама живота
нашега свуда и свагђе, а допушта је изје-
сити само на цркву и парохијални дом —
да је српска школа овуда, и она би још
смијела да је изјесити —, па и то изјеси-
вање заставе српске дозвољено је само уз
заставу земаљску домовине наше, чиме је
приликом на бијелу неоправдано повријеђен
домовински осјећај српског народа краја
овога.

Високи саборе!

Ћирилица је у овим крајевима оби-
љеје српског народа, она је Србину срп-
ска писменица. Писменост је од увијек па
и данас од одлучна утицаја на живот поје-
диног народа. За нас Србе православне
вјере у овим крајевима писменица је
од највеће важности по самоодржавање.
Школе спремају параштаје, развијају у
њих све већу жељу да се користе књигом.
Истина, подмладак српски има данас при-
лику да се научи у основној школи своје
писму и књижи навикне својој. Али, коме
је позната чињеница недовољне спреме
основне школе у читаву за практични жи-
вот, тај ће нам допустити, да без даљњег
усавршавања у основној школи стеченога
знања у читању и писању, подмладак наш
остаје доста сакат, а неакнути је да је
једини завод даљег усавршавања подмла-
тка нашега овим крајевима у читању и пи-
сању поједино опћинско знање. Па како
да се српско дијете усавршује у свога народа
писменици по тијем знањима, кад је у њима
званично писмо само латиница? Српски
подмладак, који се по канцеларијама опћин-
скијема и другима у земљи овој спрема
за будућа знања, види своју народну пи-
сеницу са свијем као непотребно писмо
потиснуто, одицава се од њега, заборавља
га, а жеља и потреба читања расте у
њему и бата се књиге не увијек оне, која
га не ће одржавати од имена народнога
и омаловажавати му вјеру отаца његовијех.
А можемо ли ми допустити таквова насип-
тање дјете своје? Не можемо ми помагати
самоубијства народа својега; дужност нам
је најеветија да препријемимо то само-
убијство!

Високи саборе!

Ма колико српски народ овог краја
домовине наше сиромашан био, он љуби
просвјетити напредак. Та љубав његова
огледа се у жртвама, које добровољно при-
носи за издржавање школа. Истина сиром-
ашни смо, земља припомаже све школе
у крају овоме, без тог припомагања издр-
жавање школа овуда било би још теже
него што јест. Истина сиромашни смо, али
у нама никад није ишчезнула жеља ни
љубав за отварањем својих српских наро-
дних конфесионалних школа, у којима
видимо тек праву другарију цркве своје,

у којој се његује црквена књига и цркве-
на pjesма, које су једине кадре учинити,
да пропоје главу данас пијевити српске
цркве — особито у оним мјестима гђе
је српски народ православне вјере у ма-
њини, гђе му је текар треба да је на
опрезу за свој народности и црквени оп-
станак. Истина, инартикулацијом наше
народно-црквене самоуправе, признато је
Србима православне вјере овим крајевима
право на отварање својих конфесионал-
них школа, али је то право стегнуто,
да не речемо укинито, овоземаљским
школским законом у оним његовим
одређењима, гђе је отварање српске школе
условљено о дозволи котареке власти и
опћине, гђе је српски народ приморан и
крај своје конфесионалне школе уздржа-
вати и комуналну, док ни земља ни опћина
нијесу дужне на српску школу ни
новчића давати. Крај сиромаштва нашег у
жупанији овој овоземаљски школски закон
лишио је српски народ православне вјере
са свијем његове српске школе.

Високи саборе!

Србин је најтежије порезом — по-
резом крви многе и многе своје и тради-
ционалном својом љубави и вијерности
према прејасном Пријестолу и домовини
својој стекао неоспорно право, да као народ
његовати смије народности и конфесионал-
не особине своје на територију крајевина
Хрватске и Славоније; потоцима крви своје
натио је сваку груду земље ове, домо-
вине своје; вршењем својих грађанских
дужности стекао је неоспорно право, да
захтјева: његово што је, законом да му
се зајамчи, да га престану за његов срп-
ски осјећај и живот у домовини милој му
и драгој узнемиравати разни елементи
нерода и немира, да престане законски
несређено стање у животу српског наро-
да православне вјере у овим крајевима.

Послије оваког образложења, пред-
ставка у кратко своди своје захтјеве на
оне четири тачке :

I. Нека се законом уреди неограни-
чено и слободно развијање српске народне
заставе у домовини нашој;

II. Нека се законом уреди употребља-
вање ћирилице као равноправног писма
латиници у званичној свију овоземаљ-
ских власти, а код обнове нагодбе са
крајевина Угарском да се законом уре-
ди слободан приступ ћирилице у зајед-
ничка финансијална и порозна као и у
поштанска и брзојавна знања домовине
наше;

III. Нека се измјени овоземаљски
школски закон тако да Срби православне
вјере, гђе отворе своју народну конфеси-
оналну школу, нијесу дужни ни опћинским
ни земаљским наметом уздржавати кому-
налне школе, а да земљи и опћини у дуж-
ности буде размијерно допринашати на из-
државање српске народне конфесионалне
школе као и комуналне школе;

VI. Нека се законом изједначи пра-
вославна црква са римокатоличком у њи-
ховијем међусобнијем дотичајима пред за-
коном земаљскијема крајевина Хрватске
и Славоније.

Ова представка потписана је са више
од 3000 потписа.

остру Германије употребљавао мед за
справање вина. Страбо опет прича о изо-
билју меда и воска у брдима Норикума
и Карније. И ако немамо тачних података
о правом пчеларењу код Германа, ипак
нас упућује позната екаса о 8 стопа ду-
гачком германском сату меда на вјеравање,
да су стари Германи његовали пчеле у
душљама.

Вино од меда трошило се код Гер-
мана у велико као врло омиљено пиће
тако да је и у pjesмама ова омиљеност
наглашена паразом.

Мед је и у средњем вијеку замјењивао
подпуно употребу шећера, а вино од
меда поред неке врсте пива — сва данашња
алкохолна пића.

Вино од меда тражило се у цијелој
сјеверној половини Јевропе врло много на-
рочито у имућним варошима већ и е тога,
што је као јак пиће врло добро приста-
јало уз тешку храну сјеверних народа.
Отуда је појамљиво што се и данас у Дан-
ској и Скандинавији тропи и продаје у
велико.

Не само у Немачкој, већ и у свима
сјеверним земљама Јевропе, такмичили су
се врло радо, кнежеви, ритери и грађани
у пијењу вина од меда и давали еминентне
доказе о храбрости у овоме правцу.

Вино од меда исто као и пиво, справ-
љали су, на спахуцама свијетовним и
црквеним, поданици и давали као данак
на земљу својим господарима.

Колико се много вина од меда гра-
дило у год. 1050 види се из тога, што су
у Мајсену у оскудици воде, угасили пожар
коју су непријатељи угушили, са вином. У
Улму су се многи бавили искључиво
справљањем вина од меда, као и у другим
варошима и пр у Данцигу, Риги и т. д.
У Минхену, данашњем сједораду пива, из-
гледа по Франц Ауеровом закону о вар-

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Прослава св. Саве у Петрограду
и Цариграду.) На обалама Неве просла-
вљен је ове године дан св. Саве необично
свечано. И заслуга и хвала за овако ли-
јепу прославу припада омладини, која се
учи на петроградским великим школама, а
послије и српској колонији. „С. Петерб.
Вједомости“ овако описују светосавску про-
славу петроградску: На дан спомена св.
Саве, првога српског архиепископа и про-
свјетитеља словенског, 14 ов. м., служена
је по жељи српске омладине, која се учи
у Петрограду, у казанској саборној цркви
литургија. По свршетку литургије, коју је
одељужио иреосвећени Јоан, епископ нарав-
ски, ректор петроградске духовне акаде-
мије са мјесним свештенством, одслужено
је свечано молебствије. За тим је сљедовао
црквени обред благослова и резање колача,
који се обред извршује у Србији. Црној
Гори и свима српским земљама. У цркви
су били: српски посланик Сава Грујић,
помоћник прокурора св. Синода Вл. К.
Саблер, генерални контролор рачуновод-
ства војеног и поморског министарства
Атанасије Васиљевић Васиљев, секретар
словенскога благотворитељнога общества
В. И. Аристов, секретар српског послан-
ства, секретар бугарске дипломатске аген-
ције Д. Цаков са особљем агенције, чла-
нови словенског добротворног друштва,
српски, чешки и бугарски ђаци, чланови
српске и чешке колоније и много побожног
народа.

У вече било је у просторијама Сло-
венскога добротворног друштва књижевно
вече са пјевањем и свирањем. Српска оми-
лина позвала је на ову забаву чланове сло-
венског друштва и представнике свих
словенских народности који живе у Петро-
граду.

Исто тако свечано прослављен је св.
Сава и у Цариграду. Ту је прослава запо-
чела у цркви св. Николе у Галати. Чино-
дјејствовао је впрч. о. Нићифор, српски
архимандрит, уз припомаћ впрч. г. о. прота
В. Грегорић, јеромонаха о. Валеријана,
професора у српској гимназији и г. о. Ни-
колаја Махрова, ђакона руског посланства.
На јектенији одговарао је ђачки хор под
вјештом управом г. Саве Томића, профе-
сора срп. гимназије. У владичанском столу
био је Љ. Високопр. епископ Герман.

У цркви су били међу осталијема
Г. Ст. Новаковић са г-ђом, г. Феодор Ива-
новић Успенски, директор Руског Архе-
олошког друштва Института, и велики
број одличних Срба овдашње српске коло-
није.

Послије јеванђеља впрч. о. г. прота
Грегорић држао је језгровит говор, а по-
слије свршене службе сви присутни кре-
нули су у српску школу, гђе је у дивно
украшеним школским салама впрч. о. прота
Грегорић осветио водичу, а отац Нићифор
пресекао колач са г-ђом Данковићевом,
која је замјењивала свог болесног оца, ово-
годишњег славог домаћина, са г. дирек-
тором гимназије и са три ђака, из сваког
разреда по једним. И овдје такође одго-
варао је на јектенија ђачки хор. Кад су
ови вјерски обреди свршени, онда је г. др.
Ст. Стојановић, професор гимназије, поздра-
вио госте дирљивим говором, који се погла-

шима, да је производња и потрошња ме-
довине била врло велика, кад се чак и у
закон уносила, јер по §. 408 поменутог
закона, морало се медовина прије него се
почије крмчити — два пута да претаче а
не циједи, и при томењу морало се нато-
чити у чашу управо 1/2 фунте.

Не треба се дакле чудити што је
мед и медовина, још изодавина, чинила осо-
бити трговачки артикул, шта више посто-
јале су и нарочите свјетске цијеле за мед
и пр. у Аугсбургу, Ниренбергу, Франк-
фурту, Келну, Регенсбургу, Прагу, Бре-
слави, Бечу и т. д. Трговина са продук-
тима пчела била се толико оегажила, да
је држава била у могућности наплаћивати
нарочити порез на пчеларење, одакле је
црква добијала свој десетак.

Карло Велики обраћао је нарочиту
пажњу производњи меда, што је учинило
да се производња меда јак повећа. На
својим добрима уређивао је уљанике. На-
ређивао је да се мед и посак чисто произ-
води и старао се да пчеларење омили
свима појединачима имања.

У пчеларењу, у средњем вијеку, пред-
важили су манастири. Примање Хришћан-
ства појачало је још његовање пчеле и
производњу меда, јер се мед сматрао као
небесна храна с тога што се св. Јован
Крститељ у пустињи медом хранио, а
Христос, када је васкрсао, положио се медом.

Цркве су трошиле велике количине
воска, а за то су биле нужне многе кош-
нице, а свакоме је познато како је мала
количина воска према количини меда у
кошници.

У средњем вијеку употребљавао се
мед и за извршавање казни. За особиту
врсту злочина изрицане су казне да се
злочинац намаже медом и остави у пољу
да га муве пецају доглед, док од тога не

ЛИСТА К.

ИСТОРИЈА МЕДА.

(Свршетак.)

Код тако јаке потрошње меда код
старијех Грка и Римљана, чудновато из-
гледа што стари нијесу ни у колико имали
правилно сазнање о стварању меда. Ми-
слило се, да пчеле збирају мед из јутарње
росе, а не да га својим животним процесом
стварају из биљних цијетова, одакле, др-
жало се, паде пчеле восак, који меду позја-
мљује својствени му мирис и укусе. Отуда
вели Аристотело, долази да се у љето
при паласку великих звијезда када пада
јака роса, науцуне за дан све ћелије саћа
медом, док у јесен, када росе нема, и
ако биће цијета, не шапосе пчеле толико
меда.

По да завршимо ово излагање о меду
у старо вријеме, па да се обазремо на на-
роде сјеверније, те тиме да се приближимо
средњем времену.

Али прије него што напустимо право
старо вријеме, да одговоримо још на пита-
ње: чиме се објашњава она велика потрош-
ња меда тога времена? Одговор је на ово
питање врло лак. Као што је познато, чо-
вјек употребљава шећер час у једном, час
у другом циљу, и увијек у приличним
количинама. Природно је, да се свуда морао
употребљавати мед, кад је добијање шећера
из шећерне трске било још непознато.
Оно мало шећера што је као сок слободно
пурило из шећерне рене збирало се и
употребљавало као риједак лијек. Према
томе лако је објашњиво, зашто се мед упо-
трјебљавао и у домаћој економији и меди-
цини и за справљање пића и т. д.

Кад су Римљани почели да прелазе
уске границе своје државе, поили су прво
на сјевер и дошли у Хеленију. Тамо у
Алима као и у даљим дјеловима Галије
живио је сурови народ Келти, који су
већ знали за мед и употребљавали га, као
што Страбо тврди, као средство за размијену.

Још даље на сјеверу, у оним предје-
лима, које су стари звали Тула, у данаш-
њој Британији, Шведској и Норвешкој,
успијевали су не само ујеви већ и мед,
из кога су тамошњи народи справљали
шпиритусна пића.

Из старијех спјевова боговима и јуна-
цима, види се да су сјеверни народи тро-
шили огромне масе вина од меда, тако да
умјереност у пићу изгледа да је била код
богова и јунака у сјеверних народа са
свим непозната врлина.

Да ли је мед био употребљаван и у
другој цијели осим за справљање вина
немогуће је тврдити с поузданошћу; у
појединим случајевима, јачино да јест и
за што друго, као што се види из pjesме
о освети Гудруновој, по којој је Гудрун,
дао бившој супрузи Синфридовој, да поједе
срца оба сина Синфридова, с медом зго-
товљена.

Чудновати су појмови сјеверних на-
рода о постанку меда; по старим причама
збирале су пчеле мед са земље, а на земљу
падале са светог дрвета живота, које је
пунгало своје жике у све дубине, а своје
гране преко цијелог свијета. Ово дрво прел-
иљено је бијелом маглом, која је падала
на земљу као медена роса.

Код Германа изгледа, да је мед био
познат још у најстарија времена и упо-
трјебљаван у великим количинама. Одва-
ни морепловци Питеас из Мисеније — да-
нашњи Марсељ —, савременик Александра
Великога, прича да је путујући по сјеверно-
номе мору напшао, да се на сјеверном

вито одликовао својом језгровитомшћу и мноштвом нових идеја. Г. др. Ст. Станојевић завршио је захваљујући се Н. И. В. Султану на његовој очинској доброту, којом увијек пазн на вјерне му поданике Србе. На то је ђачки хор громко отпјевао Султанову химну, коју су присутни стојећи саслушали и по свршетку њеном бурно пљескали.

Послије овога отпјевана је св. савска пјесма и настало је послуживање гостију и декламовање и пјевање ђака.

Загребачки „Србобран“ доноси ову напомену: Прославио смо 663. Савин дан, како је ко знао и умно, али без сумње сви у увјерењу, да су ријетки такви бесмртници код сваког народа. Занета у спомену ријечи св. Сава сливају се два појма... двије идеје — школа и црква. То је главна карактеристика рада св. Саве.

Приликом прославе овогодишњег дана св. Саве и нехотиче нам долазе мисли о оцу св. Саве, узвишеном државнику, Стевану Немањи (св. Симеуну „Мироточини“). Да апстрахирамо сав његов рад, који је дао маха млађаној држави српској, па да посматрамо само једну страну његова дјеловања — колико би му дугovali?!... А која је то страна његова дјеловања? Та, за Бога, он је био најближа околница у васпитању млађаног Растка, он је био први и главни фактор у васпитању свога сина љубимца; тијем је дао одлучан тон духу свога сина, и Растко без онаковог очинског васпитања не би без сумње, никад био св. Сава тј. идеалан израз — као што горе рекосмо — појмова „црква“ и „школа“.

С тих и других великих заслуга и јесте Стеван Немања српски светац, а спомен му наша српска правосл. црква слави сваке године 13. (25.) фебруара. До тог дана раставља нас непун мјесец дана. То зна свака кућа српска, која има календар, и није нам намјера била то споминати с разлога, што можда то когод неби знао... Друго је по ериједи... Споменутога дана навршује се ове године равно 700 година како је 86. годишњи монах Симеун своје уморне очи на вијекне закљопио.

Дакле... — погодите, ријеч је о седам-стогодишњици!... Грандиозна ријеч, којој би требало и сјајна изрази дати са познатих већ разлога!

Немамо способности предлагачке, зато и напомињемо ово, е би се покренуло свестрано размисљање о овом случају и дошло се згоди предлог о прослави.

Ипак по нашем мишљењу најљепше би било, да црква и школа прослави тај дан, од прилике, као дан св. Саве. Црквене власти би могле удесити, да се на тај дан (који пада у суботу) одслужи свечана литургија. Послије св. службе учитељ (или ма ко способан) могао би у школи или на другом згодном мјесту, да држи популарно предавање о раду и животу Стевана Немање, те да сиреси згоди коју декламацију, која одговара својом основном мишљу тој прослави.

(У славу Змаја) Коло младих Срба у Будимпешти приредило је приликом педесетогодишњице књижевног рада српскога пјесника Змаја Јована Јовановића у недељу 31. јануара о. г. у дворници Текселијина

завода свечану сједницу са овим дневним редом: 1. Поздраван говор друштвеног предсједника. 2. „О појезији Змаја Јована Јовановића“, говорио члан Милан Петровић, медицинар. 3. „Из живота и рада чика Јове Змаја“, прича чика-Стева. 4. Декламовање неколиких пјесама Змаја Јована Јовановића. 5. Јован Андрејевић: Под прозором, пјесма Змаја Јована Јовановића, пјева „Кос“ пјевачка дружина, српске будимпештанске академске уједињене омладине. 6. Предсједник затвара свечану сједницу.

Примили смо слиједећи књижевни оглас:

Драги браће Србине,

Охрабрени општом пажњом, коју српска читалачка публика указује нашим пјесмама, ријешили смо, да у посебну књигу под називом

„ПОБРАТИМСТВО“

одштампамо све наше досад и нештампане и штампане (у „Бос. Вилн“, „Бранк. Колу“, „Искри“, „Зорн“, „Звезди“ и т. д.) пјесме. Књига ће изијети до 15 табака, а цијена ће јој бити два динара или двије круне, а за ђаке у по цијене.

Вјерујући да ћеш нам у кругу својих пријатеља и познаника прикупити кога претплатника, молимо те, да се својски за то заузмеш, а ми ћемо ти поред усрдне благодарности уступити још сваку десету књигу.

Претплату, као и писма за обавјештај треба слати најдаље до краја Фебруара, кад ће и књига бити готова и то: или на С. А. Карабеговића у Алексинцу — (Србија), или на А. Карабеговића — Хасабегова у Модричу (Босна).

Претплате из Црне Горе могу се послати и г. Јову Дречу, дворском апотекару на Цетињу.

С поздравом

Омербег Сулејмановић - Деспотовић,
С. А. Карабеговић,
Осман А. Ђикић,
А. Карабеговић — Хасабегов.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Орах.) Орах је поријеклом из Азије и дрво топлих и умјерених предјела. У хладним покрајинама тешко напредује, љеторастни му промрзавају и плод му не може да сазре. Орах је на сву прилику већ постао наше номаће дрво, јер се од вајкада у нас гаји понавнише као воћка, што свједочи стољетно дрвеће орахово, које још и данас живи у многим нашим крајевима, а и неки наши од старине задржани обичаји: бацање ораха у углове домова уочи Божића. Па и имена многих старих села: Ораховица, Орашак, Орашје итд. доказ су да је орех у нас био некада много више распрострањен него данас. И данас виђају се од задиљалих ораха омање шумице на окрајницама шума брдских и у порјечјама самоникле. А да ли је кад год било и већих орахових шума и по планинама, то има још да се поузданим доказима потврди.

Орахових дрвета има у нас у средњим и доњим крајевима скоро свију порјечја, ријечних долина, а нарочито гдје

дају с неба на земљу; и тек у половини поменутог стољећа јављају се два францишканска калуђера са трњемем, да мед није ништа друго него конкретни биљни сокови, који се у биљци хемо-физиолошки стварају, у биљци предомнирају, и дјелством росе издвајају се из цектарија, и претварају у слатку течност.

Као свака нова теорија, која старије потире, тако и ова није нашла одмах у почетку одобравања стручних људи; многи научњаци онога доба устали су против ова два калуђера, да сачувају старо вјеровање и тако се отвори огорчена научна препирка о постанку меда, у којој се ми дубље не можемо унунити већ ми е тога, што је њој мјесто у аналима природних наука!

Од шеснаестог стољећа почело је пчеларство осјетно да опада. Узрци томе опште су познати. Реформација потиснула је манастире као најјаче произвођаче меда, а тридесетогодишњи ратови учинили су још већу штету пчеларству.

Беранпи са свим опрашћано напомиње, да је прави узрок пропадању пчеларства поред све модерне савршености његове у томе, што је тако ниска цијена меда и воску, да се пчеларење по старом начину више не рента.

Прије 400 година био је и мед и восак скупији него данас, док је вриједност новцу онада најмање за 200%, тако да је цијена меда и воску онада најмање на 1/3 тадашње цијене.

Овome тако јакоме опадању вриједности меда и вошка узрци су ови:

а) Послије проналазак Америке, брзо се из Источне Индије и у Америци почела гајити шећерна трека и производити шећер са бесплатном радном снагом — робовима — тако јевтино, и у тој мјери извозити у Јевропу, да је производња меда

је кад год било у близини каквог год људског насеља. Највише има ораха у никшичкој Жупи, Морачи, Приморју итд. По вишим планинским мјестима ријетко га има и виђа се на висини најдаље до 700 метара.

Новијим истраживањем нашло се да има већих орахових шума по брјеговима и планинама у Босни, Славонији, Грчкој, у Приморју Бијелог и Средоземног мора. Велике орахове шуме подижу се у новије доба на вјештачки начини у Шпанији. Највише се орах данас сади и гаји у Француској, Швајцарској, Елзас-Лотарингији и Аустријским Алпима, гдје су изведени гајењем и катамљењем разни варијетети ораха од изврне каквоће за јело и за трговину изван земље.

И код нас има ораха у разним одликама (подврстама). Наш народ разликује у главном: бијели и црни орех.

Бијели орех има средину дебела, срчевину маљу за трећину дебљине стабла, мрку или црвенкасто мрку, а окрајку бјелику већу, бјеличасту тамну. Дрво бијела ораховина, попрених претенова годишњих, мекша, лакша је и мање цијељена за украсне дрвене грађевине него црна ораховина. Љуска орахова је глатка; мање уздуж изабрађана, омека, може се у шапи лако скршати, за то се ови ораси зову и *мекшици*, а и језгра им је пунија. Кора је на дебелу тамно сина. Расте највише по равнинама и омижним мјестима, гдје је земљиште дубоко, јако и овлажније, а мочарна мјеста не воли никакво.

Црни орех има средину дебела, срчевину мрку или црвенкасто мрку, ишарану разним пругама и мрљама, два пут већу од бијелике, која је жућкасто смеђа. Стабло расте спорје, краће, годишњи претенови ужн, кора тамно пепељана. Црна ораховина је збијенија, тврђа, тежа и боље се цијељени за скупочијењу и украсну дрвенарију него бијела ораховина. Плод, ораси тврди и тешко се у шапи крше, за то се зову и *кошћуници*. Љуска им дубоко вијугаво изабрађана, а језгра мала. Расте махом по брдима и странама каменитим и оциједним на пригријевицама обично, али гдје има потребне влаге.

Још у пракси разликују у нас: *ситне* и *крупне орасе*. Ораси до 4 см. дугачки рачунају се у ситне, а преко те дужине у крупне. Послије, као што споменуемо, има *мекшица*, (мекшиша) ораха, који се притиском у шапи лако крхају, и *кошћуница*, који се само каквим јачим оруђем ломе. За тијем има ораха округлих, јајастих, шпљаша, на оба краја шпљатих, и врхом шпљатих а задак затубаст.

Обичан орех гаји се за сад више као воћка ради рода укусног за јело, а мало је покушаја чињено да се вјештачки подижу веће шуме орахове. Најбоље се подиже орех сијањем одма па стално мјесто у растојању 2—3 мет. ако се хоће да гаји ради дрвета за подизање шуме орахове. Јер сијати га у леје, па послије пресајивати на стално мјесто квари му се дугачка ержна жила, е тога мора дуже боловати и остати крљав. Ако је пак потреба, да се орахове саднице изведу прво у леји, па послије да се расајују, ваља их у другој или најдаље у трећој години вадити и расајивати, и то рано е прољека. Гране и врхови не смију им се

морала да почиње уступати мјеста јефтинијем и слаћем шећеру од тресе. Падању цијене меда помогла је још и фабрикација сирупа из кртоле. Шећер из репе није имао ни мало утицаја на производњу меда е тога што су државе, из финансијскијех обзира, дажбинама теретиле фабрикацију шећера из репе толико, да је цијена шећеру из треке и репе стајала на једној висини.

б) На Кубу пренијели су Шпанци још из давнина пчеларење, гдје је успијевало особито добро тако, да су Кубанци врло брзо били у могућности извозити годишње око пола милиона центата шећера а 25000 центата вошка; услед чега су, разумије се, цијене меда и шећеру у Јевропи морале опадаати.

По Куба није остала усамљена, врло брзо се опазило, да у свима предјелима Америке, гдје има много цијетија, пчела врло добро успијева а производња меда била је корисна, у толико прије, што је тамо овај посао вршен са незнатним трошковима. Међу тим у Јевропи прилике за његовање пчеле биле су све теже. Велики простори, пређе необрађени, на којима је растло биље угодно за пчеле, стављени су под културу, многе шуме искречне су, а са њима нестало је и цијетија и меда.

За пчеларе била је без сумње врло незгодна та околност, што је шећер из треке био јевтинији од меда. Истина је да се у почетку шећер није свакоме допадао, био је противника уношењу шећера, који су са највећом огорченошћу говорили и писали, да је шећер штетан и нездрав лукеуз, кога се ваља чувати, али то није помогло, и шећер је ипак потискивао мед све више.

Вриједи још напоменути да је у прошлим стољећима у народно-економским и медицинским дјелима заузимао мед врло важ-

зацијевати, јер им је срж шупља, па лако закисне, трули пресјек и тешко зарашћује. Главну жилу и остале повријеђене, треба равно прерубити па онда пресадиити.

Орах порасте у нас велико дрво до 25 мет. високо и 80—120 см. дебело у пречнику, и дебело му је област. Усамљено стабло шири велику, округлу, огумасту круну, гране много одебљавају, а дебело остаје кратко. Због лиснатости и велике разгранатости орех веома јако засјењава и чини најдебљи хлад од свег нашег дрвећа, за то угушује свако дрво и сваку биљку у свом закриљу. У честини растећи орехово стабло ћера врх у вис, круна постаје пирамидална, гране се мање и тање развијају и за 8—10 година порасте 10 до 12 метара високо дрво, али доцније стаје на род и мање роди него кад је осамљено.

Стабло се укоријењава чврсто, нарочито пушта дугачку ержну жилу у земљу дубоку и пробојну, а на кршевитом мјесту пак развијају се више снажне побочне жиле а ержна закрљжа и извије се у у побочну. Због јаке и дубоке укоријењености олуја орех лако не искоријењује из земље, већ прије га преломи и скрха.

Млађи пањевн орахови, и скресан врх и гране ћерају изданке, али из жила не избија. Изданци из пањева махом су крљжави, е тога се не остављају да одрашћују у велико дрвеће, већ се орех обично подиже из сјемена. Орахово дрво у нашим крајевима живи 300 година па и више.

Орах је у сваком погледу веома корисно дрво, које у нас добро успијева и брзо одрасте. Од младих зелених орасићна, најбоље у мјесецу мају докле још нијеу замезграли, прани се много пријатног и здравог слатка кушањем у шећеру. Од скуваних у води и шпиритусу прави се орахови ликер врло укусан и освјежавајући. Језгра од призрељих и потпуно зрелих ораха врло је укусна за јело и за зачинавање и пуњење послатица и колача. Из језгре циједи се врло фино уље за јело, а нарочито потребно за животице за мјешање у боје, јер се брзо суши, и даје сјајност боји као познати еикатиф.

Зелене сочне љуске или клапине и кора садржи танина и употребљује се за црно бојење тканина и дрвенарије, кувањем са додатком шапа и галице. Лишће свјеже или сасушено потапа се у воду за купање слабуњаве дјете ради ослабења. Из лишћа се искувава особено уље за мазање против шкрофула. Свјеже лишће меће се у постеле, ковчеге и измеђ стајаћих хаљина, вунених и кожных ствари за отклањање мољаца, јер садржи особени општар мирис. Наши сточари крешу орахово гране е лишћем за омање лиснаке, а преко зиме сваке недјеље полажу по мало ситној стоци, управо крме је тим, да би боље јела послије другу суву храну и одржавала се у ситни.

Дрво орахово, ораховина, са доброте и употребљивости је веома цијељена за најфиније дрвене намјештаје у домовима и свакојаким дрвене оквире и украсе. Нарочито се добро плаћа и тражи црвенкасто мрка и затвореније боје ораховина, јер је чврста, доста тешка, разних вијугавих шара, не квари је инсекти и лијепо се углача. Много се употребљава у оружним фабрикама за прањење кундака за скупочијене и лукеузне пушке и ловачке и друге.

но мјесто. Медовина није се истина више сипрала у толикој мјери, да се могла сматрати као народно пиће, тек ондје ондје задржала се производња медовине до данашњег дана.

Простор, на жалост, не дозвољава говорити више о употреби меда у последњим стољећима. А о меду у данашње вријеме нећемо на овоме мјесту говорити јер не спада и историју.

Истина је да се одмах послије проналазак фабрикације шећера, није меда више поклањала она пажња, коју он, без сумње заслужује. Истина је да је потрошња шећера у данашње вријеме неограничено већа од потрошње меда, па ипак пчелари морају се прилагодити приликама у којима живе. Војевати противу употребе шећера, била би бесмислица. Шећер је већ ту, и мед неће никад више заузети његово мјесто. Једино што могу пчелари чинити то је: да се труде и распрострањују употребу меда у свима сферама друштва, и у многим случајевима ће мед, са својим познатим премисленима над шећером, почети употребљавати се у мјесто шећера. У последњим годинама је већ много што шта учињено у корист употребе меда, по ноицима и другим списима покушали су обавјештавати свијет о својстима и разноврсној употреби меда. Ако поћемо и даље по већ одређеном путу, сигурни смо да врло добри резултати неће изостати.

„Пчелар.“

Орахове кирге, чворуге, што се стварају на стабљу услед разних повриједа, а и при дну дебла до коријена у облику читавих лопара на кршевитим земљиштима, одијелјају се и на килограме скупо продају странцима, који их извозе за Марсељ у Француску. Тамо их режу на танке листиће за облагање скуних огледала и разних украса. Ораховина је и добро гориво и даје веома цијенен угљен. Ораси и ораховина радо се тражи и извози у доста великој количини.

У народу нашем постоји вјеровање, да у хладовини под орахом не ваља лети спавати, за то, што му је хлад сувише дебел, па кад човјек паровито уморан и знојав легне и заспи, брзо се расхлади и лако озебе; а веле, и за то што листиће орахово испушта неки особити општар мирис, који човјека занесе и успава више по што треба на штету здравља његовог. Због те једине мане орахово држи свијет, да не треба орах садити у близини домова.

Дакле, сви дјелови ораховог дрвета јесу од знатне употребе за човјека. На како је наша клима погодна за гајење ораха, требало би га гајити у много већем разијеру него до сад, јер ће му временом и употребљивост и вриједност бити све већа. Орах се може подизати у шумама по окрајницама брда и планина као крупно дрвце изијеђу ситне шуме, а и као чиста само крупна орахова шума из сјемена, као што се подиже букова шума са добом етасалости у 120—160 година. Подизање орахових шума вршило би се поглавито зарад производње ораховине, а добит од плода ораја била би споредна, јер орах у чистини ријеђе и мање роди.

Пољопр. Календар.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 5 фебруара.

(Личне вијести). На двадесет-годишњу прославу ослобођења Зете, која је имала бити у Подгорици на 27 јануара, али је услед жалости за покојном бугарском Књазином Њ. К. В. Маријом Луизом одложена била до 2. фебруара, пошлаци су с Цетиња заједно са Њ. Свј. Књазом Мирком, министар војни г. В. Илија Пламенац, г. полковник Сумароков и остала пратиња.

(Главни Одбор за подизање дома умноболнијех) желећи одговорити својој дужности, пошао је 1. тек. на Ријеку, да најпонижније благодари Њеноме Височанству Књазињу Милени, што је милостиво благоволила примити се покровитељства овога нужнога и кориснога предузећа, које се има подићи добровољнијема прилозима.

Одборници са г. Сердаром Радом Плацићем, имали су част приступити Њеноме Височанству, те је у име чланова г. Сердар Раде захвалио племенитој тежњи Њене осјетљиве и узвишене душе, која се прима покровитељства, да се овај дом за умноболне паћенике што пређе подигне.

Његово Височанство Господар благоволио је овластити овај Главни Одбор да у окруженима од добријех и угледнијех људи састави своје окружне саветодоре, и они да по племенитима и општинама поставе своје помоћнике, међу којима може бити и женскијех а нарочито по варошима, како би се на тај начин дала прилика свакоме да добровољнијем прилогом помогне ову општекорисну установу.

I. За окр. Црмички: Томо Ђ. Пламенац, Мишо Ђуровић, Јово А. Ђуровић и Крсто Пекић.

II. За окр. Ријечки: Мато Чаквић, Јовко С. Јовићевић, Ђуро Дрецуи и Митар С. Вукчевић.

III. За окр. Бишњански (ван Цетиња): поп Марко Бекир, Табуд Гајов Петровић, Божо Средановић и Марко Р. Врбица.

IV. За окр. Зетски: Садик Лукачевић, Андрија Гвозденовић, Сокол Бац, Омер С. Бибековић, Јакуп Ђумановић и Василије Марковић.

V. За окр. Брдошки: Бекрица Бошковић, сердар Башо Бошковић, поп Јован Дамјановић, поп Радован Панићевић, Миња Радовић и Јован Пешћ.

VI. За окр. Никшићки: Јово Голијанин, Перо Костић, Бекрица Шобајић, Шћепан Кукудија, Мато Чона, поп Шћепан Мартиновић и Сана Видојевић.

VII. За окр. Морачко Ровачки: архимандрит Михаил Држић, прото Новина Симић, Акан Марич, Милошан Пуи. Меденица и Перина Мирон Влаховић.

VIII. За окр. Високојевски: прото Аксентије Бојовић, поп Вељо Протић, Миња Радовић и Захарије Вуковић.

Његово Височанство Престолонаследник Њаз Данило бавиће се у Бару, а цијенећи високо ову општенародну замисао и желећи јој успјеха благоволно је притећи у помоћ Одбору и олакшати му рад, те је у Улцињу и Бару успо-

ставио Окружне Одборе под прееједништвом Г. Митрополита Хаџи-Саве Косановића за Улцињ, а Превејетлог Г. Архиепископа О. Ш. Милиновића за Барски Округ.

Одбор је већ одпочео свој рад и прикупља добровољне прилоге, колико ко жели и колико може, те ће у име Божије ово предузеће брзо постати дјелом.

(Српска Књижевна Задруга) Код г. проф. Калужеровића, овдашњег повјереника „Срп. Књ. Задруге“ уписали су се још следећи чланови:

Оснивачи:

Г. проф. Лазар Перовић.

Улагачи:

Г. проф. Филип Ковачевић,

„ „ Мило Ковачевић,

„ „ Лазо Поповић.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“

ВАШИНГТОН, 30 јануара. — Мак-Кинли је потписао уговор о миру са Шпанијом.

РИМ, 30 јануара. — Сенат је усвојио трговински уговор са Француском.

БЕРЛИН, 30 јануара. — Бундеска комисија рајхстага усвојила је предлог, да се артиљерија појача са 69 батерија.

КРАСНОЈАРСК, 31 јануара. — Писмени извјештаји јављају, да су Тунгузи ватали у Јенисејском округу као колибницу од платна и конопа, сличну балону и недалеко одатле три човјечја љена и велику количину инструмената. Држи се да су то остаци балона Андреевог.

МАЛМЕ, 31 јан. — Андреев брат не вјерује вијести из Краснојарска, пошто је оно насељен крај и не може се претпоставити, да би читаву годину и по дана остала три љена и балон непримјећени и на истом мјесту, да се је балону догодила несрећа услед буре.

КАНЕА, 31 јануара. — Органски статут који је комисија израдила садржава ове главније тачке:

Крит образује автономну управу; земаљска одбрана и одржавање јавног мира повјерене су жандармерији и народној војсци; све вјероисповијести су подједнако признате и поштоване; законима, званичан је језик грчки; јавна звања могу добити сви Хришћани, који имају спреме за то; државну власт упражњава врховни комесар према Уставу преко одговорних сајетника; народне представнике бира народ, а десеторицу именује принц — комесар; Скупштина се састаје сваке двије године.

ПАРИЗ, 1 фебруара. — Тврди се, да ће расправе између Француске и Инглеске у брзо свршити на задовољство. Инглеска признаје, да је захтјев Француске законит, да ова добије излазак на Нилу. Мисли се, да ће лако поћи за руком ограничење односних посједа и зона у покрајинама Вахр-ел Газан и Убанги.

БЕЧ, 2 фебруара. — Банфи дошао је јутрос овамо и био је примљен од Тесара.

БЕЧ, 2 фебруара. — Колоњско новине јављају из Београда, да је њемачки посланик уложио протест против новог жељезничког зајма.

РИМ, 3 фебруара. — Сенат забацио је предлог о пољопривредним кама са 45 против 39 гласова.

БЕЧ, 4 фебруара. — Послије подне била је сједница мађарских министара под предједањем Тесаревим. Банфи повратио се је вечерас у Будимпешту, а Фејервари, Лукач и Сол повратиће се сјутра.

БУДИМПЕШТА, 4 фебруара. — Конференција либералне странке биће приликом у петак или суботу.

РИМ, 4 фебруара. — Услед јучерашњег гласања у сенату, министар пољопривреде Фортис предао

је Краљу своју оставку, која међу тим није уважена.

БИОГРАД, 4 феб. — Поради некоректног политичког владања и поради настојања, да се и опет организира радикална странка без испуњења законских услова, стављено је у пензију много виших чиновника, међу њима Рапа Милошевић. Пачу, бивши министар-пресједник Симић, а Ђаја, недавно именован министром у Атини, стављен је на расположење.

КАНЕЈА, 4 фебр. — Народна скупштина сазвана је за 20/II о. г.

ОБЈАВА

Агенција Унгаро-Хрватског Акционерског Паробродског Друштва у Котору, својим писмом од 4. Фебруара по пов. кал., доставила је подписатој канцеларији, ријешење Управе поменутог друштва од 10-ог Јануара ове 1899 год. број 118, односно олакшице у путовању Друштвеним паробродима за Црногорске путнике и то:

а) ђаци добијају једну класу за другу;

б) официри добијају једну класу за другу, али треба да имају легитимацију од Министарства или којег другог надлежства;

в) сиромаси добијају III-ћу класу за половину цијене, али морају, од стране власти имати увјерење о сиромашном стању.

Ово се доставља путницима ради знања, како би се, при путовању, на вријеме снабјели са нужним документима од дотичних власти.

Број 351

Цетиње, 4 Фебруара 1899.

Канцеларија
Управе Пошта и Телеграфа.

ОБЈАВА

Саво Драгов Вукић, из Доброг Села отишао је назад седам година у Књажевину Бугарску. За све ово вријеме слабо се обраћао својој фамилији, те се овим, а на молбу његовог брата Петра препоручује сваком ко би о истом што год знао, да достави

Канцеларији Мин. Ин. Дјела.

Објава

Никола Горчиновић из Убала отишао има 8 година за Цариград, али од тада на до данас о себи гласа давао није. На молбу његове мајке, нека изволи сваки онај који што о поменутом Николи знаде, доставити.

МИНИС. ИН. ДЈЕЛА.

ОБЈАВА

Овијем се износи на јавну продају до 15 фебруара ове године три једно катне куће у овој вароши Митра Станкова Томовића овд. становника за измир његових дугова.

Куће постоје: двије једна до друге на углу улице Иван-Бегове које су биле Бута Момовића, а трећа у линију улице пред Влашком црквом.

Ко би желио купити поменуте куће нека се пријави 15 фебруара ове године овој управи, којога ће се дана дати понудиоцу највише цијене.

Број 53.

Цетиње, 15 Јануара 1899.

УПРАВА ВАРОШ ЦЕТИЊА.

Број 10
85 (4—5)

ОБЈАВА

Пошто се није нико пријавио да купи кућу Марка Ђиновића овд. на 15 ов. мјесеца, која је била изнешена на јавну продају Објавом од 2 децембра прошле год. Број 2224. преко „Гласа Црногорца“, то се иста кућа поново износи на јавну продају до 1 марта ове године по наредби Књ. Великог Суда од 25 ов. мјес. Број 169—IV—1898—83.

Ко би желио купити поменуку кућу, нека се пријави 1 марта ове год. овој Управи, којога ће се дана дати понудиоцу највише цијене, а купац ће се чекати за исплату до 1 маја ове године.

Број 129.

Цетиње, 25 Јануара 1899.

УПРАВА ВАРОШ ЦЕТИЊА.

Број 11
108 (2—5)

ОБЈАВА

Земља кап. Шпира Вуисића у „Брези“ (колашински округ) овим се износи на јавну продају за измир његових дугова, којима је рок исплате прошао 1 Јануара т. г., а којима капетан Вуисић није могао одговорити.

Земље има, што орачице што косачице 80 рала, сва се да топити, а граничи, од истока комуном и путем сеоцким; од запада: комуном покрај ријеке Шаре; од сјевера: комуном и земљама Милана Радованова, Петра Тошића, Митра Пушпина и Живка Мијатова; а од југа: земљама Мира Дедовића и Панта Цемовића.

Рок јавној продаји остављен је од 15 Јануара т. г. до 15 Априла исте год. ког ће се дана земља уступити понудиоцу највише цијене, под условом да новац овом суду положи 15 Маја т. г.

Колашин, 15 јануара 1899 год.

Број 20

IV. 1899. 7.

Окружни Суд.

Број 13
129 (1—10)

Продајем моју кућу на Цетињу, у којој станује дјевојачка школа. Кућа је под офит фиорина 600 годишње; ко би желио исту купити, нека се писмено пријави потписатоме.

Цетиње, 29 јануара 1899.

Марко П. Вукотић.

Број 14
34 (1—3)

ОБЈАВА

По наредби овдашњег Књаж. Окруж. Суда ка броју 36 IV 1899. 21 од 21 овог мјесеца 1899 године, износи се на јавни ауканат једна кућа Илије Рачето из Котора, која постоји овђе у старом пазару. Вата мјеста с лица сокака у ширину метара 3 и 70 центиметара, а у дужину међу зидовима метара 5 и 40 центиметара; под истом кућом има један магацин истог простора колико и кућа. Ко жели купити, нека се пријави подписатој управи 9 марта ов. год. који ће се дан кућа предати опоме, који буде највишом цијеном понудио.

Број 23

Ријека, 26 Јануара 1899.

ОПШТИНСКА УПРАВА.

Број 15
101 (1—3)